

Асколд Якубовски

Мефисто

Отново Великия калмар!...

Сгъна вестника и го хвърли във водата. Той заплава като корабче и изведнъж изчезна: морето се сви на фуния и го погълна.

Сега вестникът се спуска към дъното и ще легне там, разперил бели крила... Великото море и калмарът – Великия.

Морето... Неговият шум се носи отвсякъде. Той пробягва над бляска на мокрите камъни, заплита се в скалистите ръбове и поражда малки деца-шумчета. Те подскачат над сиво-кафявите топки на гнездата на гълъбите и зелените чертички на гущерите.

Ако се заслушате, ще усетите как шумът се дели на два различни, и двата бавни и отмерени: широките махове на бронзовото махало на времето.

Шумът казва едно и също: „Заспи, заспи, заспи... Потъни в покоя, в неподвижността.“

... Слънцето със звън пробягва по водата. Махалото се придвижва бавно и към брега плуват призмите на вълните (водораслите са се проточили по скалите и те светят и искрят на пурпурни точки). Отново движение – махалото се залюля на другата страна. Сега ще се оголи белият камък в дълбокото.

Журналистите... Защо го извикаха? Като че ли не е виждал преобърнати шхуни й удавен екипаж в каютите?

Или се досещат? Глупости.

„Работа на Великия калмар ли е?“ – питаха те. И така се вижда, че е той – такелажът е разбит, част от борда – отпрана.

Вероятно е прехвърлил пипалата си и хванал се за мачтите, е увиснал на тях. И е преобърнал кораба.

... Пладне. Скамейката е топла и ласкава – слънце! Все пак тази вода не може да компенсира жегата. Студ и горещина – две крайности. Човек чертае своята линия в промеждутъка между крайностите, но способността да останеш по средата идва със старостта. Това мъдрост ли е?... Или угасване на силите?...

... Гледката е прекрасна – зеленото заливче и късчето море, обхванато от челюстите на бреговете. И сенките на пеперудите са сини. Сенките са кръгли като слънцето. Това са слънчевите сенки. Те бягат заедно с пеперудите и по нажежената каменна стена се движат неуловими миражи. На нея дреме котаракът, тънко подсвирквайки с нос. От време на време се наежда и повдигнал глава, вторачва очи във всичко дневно. Очи зорки, студени.

„Ще дойда в полунощ. Мефисто.“

– Слушай, котарако, душо прозорлива! Ти по цели нощи не спиш, ти всичко виждаш, всичко знаеш. Какво ще стане? Ще дойде ли той? Как ще го видя през нощта? Ах, да, пълнолунието... Ще го видя най-после, стига тази телеграма да не е просто заблудили се в проводниците подводни изправания. Въпросът е: къде свършва жаждата за всезнание и къде започва мечтата за всемогъщество? А, ето че към нас идва вкусен студен чай, идва на непрегъващите се крака на моя стар Хенри. Благодаря, старче, благодаря. Ти вярваш ли в съдбата?... Показаха ми „Мариана“. Това беше трудолюбива шхуна – отначало стоки за Папуа, а след това събиране на „морски краставици“ на Големия барьерен риф.

Оттук се вижда австралийският бряг.

Корабът е преобърнат на плитко място. Значи, той е тук някъде.

А почеркът е неговият – нощ, спящ екипаж, викът на вахтения, когато е забелязал светещата маса на Великия. Той мята ръце на матите и провисва на борда – жив, яростен товар!

Винаги същото – нощ и неголеми шхуни. Или яhti.

Тази верига от нападения опасва земното кълбо и стигна дотук. И ето, журналистите крещат: „Внимание, внимание, появи се Великия калмар!“

Е, а аз какво трябва да правя? 1115 нови вида от аббисалната¹ фауна – в края на краищата това е най-важното.

... Библиотеката. Тишина, мирис на кожа, мирис на ръце.

От морето, проникващо във всяка пукнатина, от постоянната гъста влага хартията набъбна и книгите се надуха.

Това беше от Милтън²... „И по-достойно е да царуваш в ада, отколкото да бъдеш слуга на небето.“ Ето какво би могъл да каже Мефисто. В тези думи има сатанинска гордост. Безмерна. Всъщност какви са пределите на големината на калмара-архитевтис³? Имат ли измерение? Или за мярка служи безкрайността на дълбочините? И това ли е същото, като гонитбата за знание – колкото е повече и по-пълно то, толкова е по-агресивно и безжалостно?

И трябва да заплатиш за знанието: такова е дяволското условие. Заплатиха и двамата. Той плати с болката, Джо – със своите мъки.

А ако е отмъщение? Защо трябваше да чака толкова дълго?... Той винаги, отдавна е готов.

1. Дълбочинна зона в океана, лежаща под 1000 метра от повърхността.

2. Английски поет и публицист (1608–1674), участник в английската буржоазна революция от XVII в.

3. Вид калмар, достигаш дължина до 18 м.

... Слънцето пробива древното стъкло. Неговите цветове оживиха стаята. Те са пъстри като риби папагали сред отломките от корали. Ето списъка на яхтите и шхуните за тази година.

Индийски океан: „Сага“, „Шипшир“, „Смелий“, „Каракатица“.

Тихи океан: „Джемини“, „Пърл“, „Индуc“, „Флър“, „Марипоза“.

Атлантически океан: „Мотал“, „Артур“, „Дейви Крокет“, „Пигги“, „Отмъстител“.

... Листа хартия, докоснати от ръката на времето, купчина пожълтели листа, стотици, хиляди телеграми – животът на Мефисто. Как обединяват мисълта, познанието и действието. Какъв късмет, че малкият Джо беше военен телеграфист. А после нещастие като удар или изгаряне: саркома⁴. Момчето се превърна на скелет: огромен скелет, огромни ръце и крака, малка, суха глава. Той каза: „По-добре да живея, макар и така.“

Мефисто отлично владееше ключа. Ето първата, разпадаща се като прах телеграма. Тирета и точки, тирета и точки и преводът на цялата тази неразбория:

„... Слаб съм, татко, и краката не ме държат. Това е още от наркозата. Седя в пещерата. Цяла нощ някой ме гледаше с огромни, пламтящи очи. Блясъкът на фосфора в тях е толкова силен, че светлината очертава странни, чудовищни контури. Страх ме е. Мефисто.“ (Такъв псевдоним избраха – той сам си го избра.)

И бележка с молив: „Започва адаптацията.“

„Мен също ме е страх, сине, но страхът дойде едва сега.“ Ето дългата поредица телеграми, дълга верига, изкована от звена страх.

6 юли: „... аз съм толкова малък и слаб. Какво съм му направил на онзи с горящия поглед?“

7 юли: „... оказва се, че това е огледало, поставено за самонаблюдение, чуждото тяло вселява в мен непрестанен ужас. То ме е стиснало – не мога да се помръдна, аз съм вграден в него, вписан, стиснат, то е чуждо, чуждо, чуждо! Аз се задъхвам в него.“

8 юли: „... нищо, не се разстройвай, татко, не се разстройвай, аз сам го поисках, ще изтърпя. Но затова пък какъв свят ме обкръжава! Нощем черен, и горящ, през деня – пронизан от светлина и движение.“

10 юли: „... Риби, риби, риби. Те всички ме преследват. Те ме гонят, искат да ме изядат. Трудно ми е тук, аз съм още слаб и вял.“

21 юли: „... Днес имам хубав ден. Сносно самочувствие и

4. Злокачествен тумор.

превъзходни цветови ефекти в плетеницата от корали. Ще се поразождя.“

18 август: „... Спасих се по чудо. И досега ми се привиждат противните жадни муцуни, дългите зъби, оголени, святкащи, техните кръгли и злобни очи. Взemi ме при себе си. Страх ме е.“

19 август: „... Взemi ме, татко!“

Той си спомни за себе си – успехът в науката го беше изсушил. Стана пряк, логичен и жесток към другите и към себе си.

Познанието беше изсушило сърцето му, оставаше питащият мозък.

Този ден се беше връзал в паметта му. Той седеше на камъка, на мястото, където дебелият кабел потъваше в морето. Размишляваше как би могъл да го прикрие. Вълните се плискаха и бълбукаха в камъните и изведнъж видя Мефисто. Изкрещя: „Как си посмял!“

Мефисто пълзеше към него, протягаше пипалца и го гледаше с черните си очи. Те се кокореха и от рязкото вълнение се въртяха в различни страни. Огромните белези от шева опасваха главата му.

Това лепкаво и дълго тяло, вместило в себе си душата и мозъка на Джо, беше ненавистно и всяваше само страх. Той стана и започна да отстъпва заднишком, докато не се спъна о някакъв камък и не падна... А тогава дойде виолетовото чудовище на яростта.

20 август: „Аз те разбрах, татко, и това ме опечали.“

По-рано никога не съм те разбирал и се гордеех с теб. Дълго време няма да те безпокоя, дълго!“

Тогава настъпи първото им мълчание – дългото.

20 септември: „... Бях болен и затова не съм ял две седмици. Посетите се оказаха полезни – възстанових силите си. Не излизам. Забелязвам смяната на деня и нощта по играта на оттенъците на водата. През деня тя е зеленикава, вечер се чернее, минавайки през всички оттенъци на зелените, сини и пурпурни тонове.“

21 септември: „... Хенри ми пушна по шнура голяма и вкусна треска. Видях неговото наклонено и добро лице. Прииска ми се да изплувам. Отнесох рибата със себе си и я изядох без остатък. Вече привикнах към суровото месо и само механически помислих: «А защо не е пържена?» След като се наситих, заспах (сега спя по много и охотно, но този съм прилича по-скоро на дрямка). Докоснаха ме подозрителни движения на водата. Видях мурени⁵. Те гледаха, шавайки с плавници. Искаше ми се да скоча и избягам, но се съдржах. Мурените са слизести и тлъсти,

5. Хищна морска змиорка.

зъбите им са като на куче и миризмата им е неприятна. Присънваха ми се цяла нощ.“

22 септември: „... Аз нямам земни сънища. Предполагам, че мозъкът ми е така изтощен от привикването към непознатото, че оперира само с краткотрайната памет. Помни, обичам те.

Какво е виждал той тогава в него? Не само бащата, но и своята гордост? «Татко, ако всичко ни се удаде, аз ще бъда твоето морско око.» Аз убеждавах себе си, че за него е по-добре да живее така, отколкото да умре.

Нищо не говореше за успеха на операцията, аз не можех да зная, че в морската вода и храна има фактор, който способствува за срастването на чуждородни тъкани.“

25 септември: „... Знам, че ти не можеше да търпиш мама. Нейните непрекъснати изисквания и женската ѝ същност стигнаха до конфликт с твоя стремеж към знания. Стана ми тъжно и се опитах да извикам у себе си спомена за нея. Мъчех се да си се представя като малък, с къси панталонки, с обръч и куче. Беше ми трудно, защото към мен се промъкнаха малки медузи (ти си ги виждал в наши води). Пареха. На края се появи лицето на мама, но то беше оцветено в зелено.“

30 септември: „... Изобретих си защита от рибите. Вчера намерих актинии, приличащи на червените карамфили от нашата градина. Поставих ги по камъните на входа на пещерата, а двете най-големи държа в ръце. Днес сутринта мурените отново се появиха. Тикнах актиниите в очите им, те отскочиха и избягаха. Може да се живее“.

11 април: „... Наблюдение: тук всички се ядат едни други. Най-малките биват изяждани от по-големите (раци и риби), те – от по-големите, големите биват изяждани от огромните. Храната е за този, чиято уста е голяма и с остри зъби.“

18 април: „... Видях китова акула, която гълташе рачета и планктон. Сблъскахме се нос о нос, но аз не се уплаших от нея. Големите с малки уста тук не ги уважават.“

„Горкото момче! Той се и шегуваше. Аз препарирвах неговия ежедневен улов (той поставяше всичко в плетената чанта, закачена за шамандурата)“.

29 май: „... Хвърли ми цветни таблици, защото ще се объркам при описанието на подробностите по дъното. Днес по обяд отгоре спуснаха въженце. За него беше вързана скумрия. Реших – аха, това е за мен! – и я налагах. В този момент отгоре дръпнаха и в мен се впи голяма кука. Бяха ме хванали. Боли. Дърпах се с всички сили, хващах се за каквото

мога, но ме теглеха нагоре. Не съобразих веднага какво трябва да направя, но след това замотах влакното в камъните и издърпах куката заедно с къс месо. Кръвта ми изтича. Като видях раната, изпитах нещо противоестествено – прииска ми се да се самоизям. За това са виновни рибарите. Аз ще им го припомня. Мефисто.“

30 май: „... Пролежах цял ден в пещерата, размишлявайки за живота. Реших – трябва да бъда силен и хитър. Силните и хитрите ядат много и вкусни неща и спят в най-уютните пещери. Аз трябва да се приспособя. Да приема всички правила на играта.“

1 юли: „... изпълних твоето поръчение да уловя скорпена⁶, но се убодох и едва не умрях. Безжалостен си към мен, татко. Или искаш да се избавиш от мен? Отговори ми, по време на операцията до мен лежеше старото ми тяло. Какво направи с него? Понякога ми се струва, че то е някъде наблизко и аз пак ще го срещна.“

7 юли: „Днес в мозъка ми горят непоносими видения, звучат думи, кънтящи като медни камбани, думи, които никога няма да изрека.“

17 юли: „Вчера едва не ме изядоха. Обърнах се и като се свих, паднах в камъните, а над мен профуча нещо с раззината паст. Това не беше акула. Такова нещо ти никога няма да видиш. Поръчай кинокамера за осмоноги. Ха-ха!“

18 юли: „... аз съм толкова самотен, татко. Вземи ме обратно и ме дръж в някакъв съд. Аз съм нещастен и жалък.“

„... Аз съм силен, рано сутринта плувах, развивах скорост. Пронизах дебелия слой вода и се изнесох на повърхността, като все повече ускорявах движението си. Покрай ме не се носеха, сливаха се в сребристи ивици скумрии и сафриди. Изплеснах се и излетях в твоя задушлив свят и паднах обратно.“

Пръски обсипаха тялото ми. Чувствах безмерна радост. Но не за дълго. Върнах се в пещерата, мислих и бях нещастен...“

„... Хванах една скумрия и я изядох. Вкусна е, но раците са по-вкусни. По-вкусни от раците са стридите. Улавям ги така – вземам едно камъче и го поставям между разтворените черупки. След това я разкъсвам късче по късче и я изяждам. И през цялото време се оглеждам.“

Кой можеше да знае, че след петнадесет години той ще получи от журналистите прозвището Великия калмар. „Ето от кого се боях – от журналистите. Сега аз им се надсмивам.“

6. Рибa от сем. костуркови.

„... Днес слязох на дълбочина около километър. Трудно и страшно. Тук чернотата е толкова дълбока, че е трудно да си я представиш. В нея горяха хиляди огньове и аз си помислих: «Както в града.» Видях излизащ от дълбочините кашалот. В него се беше впил кракен⁷. На тъпата муцуна на кашалота той изглеждаше като трептящ венец. Около чудовищната и прекрасна двойка кипеше нещо светещо и ги обгръщаше, очертавайки и прояснявайки очертанията им. Желаех победата на кракена.

Аз пък се отпуснах на дъното и дълго лежах там. Чаках толкова дълго, че на края видях някакъв люспест, плосък гущер. Той вървеше по дъното, бавно и тежко въртеше глава, а лапите му бяха по-дебели от тялото. Независимо от тъмнината аз виждах неговите отчетливо бавни движения, откъсването на придънните живорастиения, бавните преживни движения и червеното му око на тила. Разбрах – това е моето инфрачервено зрение. Гущерът не ме забеляза, макар и да премина съвсем близо. Намекни на Бартон, че дълбочинните му снимки са достоверни.“ („Аз намекнах, но Бартон не ми повярва. А после неговата яхта, за която така му завиждах, изчезна.“)

„... Хванах един делфин. Той се мятеше в ръцете ми и издаде серия от най-различни звуци. Останалото ято се скри. При това забелязах следното: в началото неговите крясъци бяха едни и ятото се втурна към него, а когато разперих всичките си ръце, в максималния си диаметър, той заговори нещо друго и ятото си отиде. Той ги предупреди. След установяването на този факт на мен ми беше безразлично може ли той да говори, или не и аз му пробих черепа. Наситил се, аз се прибрах и дълго размишлявах над живота на делфините. Те ще постигнат много. Те са умни, имат език и са обществени животни. Ясно е, че делфините ще бъдат бъдещите владетели на моретата.“

„... Не, на властелините на моретата им е нужна сила, а делфините са слаби. В морето властвуват кракените. Виждам ги рядко, силно се плаша и побягвам с все сила. След това се прибирам в пещерата и седя там с часове.“

„... Понякога виждам хора. Те са неподвижни и само течението

7. Митологическо същество от типа на калмарите.

леко поклаща косите им. Те бавно потъват надолу. Така приличат на теб, татко, че аз се плаша и бягам. Разбрах: боя се да не стана и аз такъв неподвижен. Но ми е любопитно и ги наблюдавам от някое тайно място. А те плуват неподвижни, загадъчни; и ми се струва – ще се хвърлят, ще ме хванат и ще ми направят нещо. Ще ме боли, аз не обичам болката.“

„... Какво обичам? Обичам да ям много, обичам да улавям другите и да ги убивам.

Какво не обичам? Когато мене искат да изядат. Не обичам хората, не обичам изворната вода, бликаща измежду камъните. Абстрактните знания, които по-рано ме увличаха, сега отстъпват на знанията как да се опазя и как да бъде сит.“

„... Видях странни риби, черни и с големи глави, със стърчащи от устата им криви и тънки зъби. Рибите блестяха с някаква синя светлина. Хванах ги. Цялото ми същество крещеше – не трябва да ги ядеш, не трябва. Мозъкът ми каза, че със сигурност можеш да знаеш само ако си опитал.

Хванах осем парчета. Шест дадох на тебе, а две изядох. И сега горя целият. Страх ме е. Аз ще умра и ще стана неподвижен. Помогнете ми, татко!“

(След това болни думи, с мъглав смисъл.)

„... Оживях, вие никога и с нищо не ми помагате. Аз мога да разчитам само на себе си. Цял ден проседях в пещерата и мислех за могъществото. В какво се заключава то? В силата, в зъбите или в плавниците? Аз съм по-умен от рака, по-умен от рибите, по-умен от осмоногите. Аз имам човешки ум. Той е сила.“

„... Реших – не трябва да ви вярвам, татко.“

„... Днес видях кракен. Той бавно плуваше покрай мен и имах чувството, че продължава до безкрайност. Какви светещи очи има, какъв здрав клон, какви дълги и дебели пипала. Той беше чудовищно красив. Хубаво е да си кракен.“

„... Вие ме помолехте и аз се гмурнах в дълбочините. Дълго и бавно потъвах надолу, работейки с всички сили с водомета и ръцете. Минавах километър след километър. Скаридите ме обстрелваха със светещ сок.

Аз се потопявах. Срещу мен, право в очите ми се носеха огньове и тутакси се разпръсваха във фойерверки. Дишането ставаше все по-трудно, ръцете слабееха, тялото се сплескваше и от време на време ми се струваше, че ме дъвче голяма, беззъба риба.

Всичко в мен крещеше – върни се! Ще загинеш! Но умът говореше

– дръж се, ще узнаеш нещо ново, то ще ти послужи. На края се отпуснах на дъното, То беше безжизнено, само нещо, подобно на огромно черно одеяло, помръдваше. То беше плоско, черно, със слаби, зелени огънчета.

От него се носеше усещане за пронизителна, отровна сила.

До него забелязах странна деветлъчна звезда, хванах я и започнах да се изкачвам, а черното, полюшвайки се, ме подгони.

Стрелнах се и изплувах на повърхността. Там безсилно дълго лежах на вълните и те ме люлееха. Никой не ме нападна.

След като си отдахнах, заплувах към вас. Въпрос: струва ли си да се рискува заради разни боклуци, които не се ядат?“

„... Днес ми идват мисли, студени като подводен извор. Ще ги премълча. Докато съм размишлявал, съм забравил да затрупам входа на пещерата и при мен влязоха три мурени. Разбих главите им и ги изядох.“

След две години: „... Търся си нова пещера. Мога да спя навсякъде – от мен се боят, но го считам за излишен риск. Винаги ще се намери някой глупак, с уста по-голяма от мозъка. А в пещерата е уютно и надеждно. Изяждам почти всички. Обикновено мисля за храната. Да, рибите, които ти трябваха, ги изядох по пътя. Чакай друг случай. На вкус не са нищо особено. Между другото защо не се къпеш в морето? Виждам по брега много хора, но теб никога.“

„... Днес си намерих подходяща пещера. В нея живееше компания осмоноги. Никак не искаха да излязат – надуваха се, кокореха очи. Хванах една треска и като им я показах, ги измавих и разкъсах.“

„... Донесох си удобен камък и го приспособих за врата. Ти се интересуваше от костенурката логерхед. Отговарям ти – не е вкусна, но все пак може да се яде. Днес ми спуснаха примамка. На една въдица бяха поставени две риби – малък тон и хвърчаща риба. Освирепях, изплувах на повърхността и като се залових за борда, преобърнах лодката. Сега този човек лежи спокойно до мене. За да не го отнесе течението, го притиснах с камък. Какво да го правя? Да го изям?“

„... Как смееш да ми заповядваш! Нарочно го изядох, макар и да беше корав и безвкусен. Едва не се задавих с копчетата, но както виждаш, все пак настоях на своето. А може би и ти, нахлузил маска, ще наминеш към мене, а? Каня те. Мефисто.“

Изминаха още три години:

„... Аз съм огромен и безжалостен. Аз съм най-умен от всички. Само ум и никакви чувства. Ти не можеш да си представиш какви глупаци живеят тук! Например – четири архитектиса нападнаха един кашалот. Първият се впи в главата му, а останалите се сбиха за още неубития кит. Той изскочи от водата, изяде нападналия го, след това се обърна към биещата се троица. И отново един се впи в кашалот а, а останалите се биеха помежду си. Пипалата им се разхвърчаха на късчета. Идиоти! Не се вълнувай, аз не ям човечета, храня се с делфини и млади кашалоти.“

„... Ти ми предлагаш замяна: аз ще ти ловя нови видове риба, а ти ще ме храниш. Зарежи, аз не съм глупак. Сега аз съм ти нужен. Но кой може да гарантира за в бъдеще?! Ти ми завиждаш, завиждаш на моя ум и сила, ти искаш да ме отровиш. Аз не ти вярвам, аз не вярвам на никого. Аз съм сам. Самотата е сила.“

„... Вчера убих първия си възрастен кашалот. Изчаках, докато един архитектис се впи в тази планина от месо, промъкнах се и пробих черепа на кашалота. Архитектисът се нахвърли върху мен, наложи се да го убия.“

„... В тези води аз съм най-големият и най-силният. Не се боя от никого. Ще си опитам силите и с вас, хората. Вчера видях яхта. Разчетох всичко. Хванах се за десния борд, увиснах с цялата си тежест и я преобърнах. След това легнах на дъното и наблюдавах как акулите ядат хората. Надойдоха около двадесет парчета. Мятаха се като дълги сенки, а аз лежах на скалата и гледах. Огромен, безжалостен и прекрасен. Следващия път ще се опитам да преобърна параход.“

„... Сполучих и с парахода. Името му е «Света Ан». Знам – аз ще раста, раста, раста много години. Знам – аз самият съм кракен. Аз ще стана силен. Аз съм умен. Аз съм хладният разум в дълбините на океана. Аз ще властвувам над моето студено и огромно царство. Аз ще живея вечно. Навсякъде всявам страх. Ще бъда равнодушен към покорните и безпощаден към враговете. Ще внушавам ужас. Ще царствувам в океаните по правото на ума, силата и хитростта. Да ядеш е приятно, но да внушаваш страх е още по-приятно.“

„... Срегнах октопод, огромен октопод, около два тона. Като ме видя, той пребледня и се направи на мъртъв. Оставих му живота – нужно е да ги приучвам към покорност! Изплувах до лодка, пълна с рибари. Позеленели, удължени лица! Оставих ги да живеят.“

„... Днес видях кракен с неизмерима дължина и мощ. Той беше глупав. Казвам «беше», защото вече го няма – аз се промъкнах и му пробих черепа. Сега седя в скалите на неговото място и раста, раста.“

„... Аз съм страхът и ужасът на моретата. Когато изплувам, океанът се вълнува и всичко живо се крие от мене. Даже и вие, хората, отбивате встрани.“

„... Аз си отивам в своето царство, в самотата, в мълчанието. Завинаги. Прощавай, двуного нищожество. Мефисто.“

Златистата ивица на залеза умря. В заливчето се появи голямо струпване на светещи риби. Водата свети. В нея се губи кабелът. Той се вмъква в нея като гумен шланг. Много тайни измъкна той от морето, от светещите дълбини. Освен една – Мефисто.

Той навярно е голям. Никой не знае какви размери достигат архитевтисите на такава възраст.

Да го наречем така: Мефисто – това е неговият егоизъм, потопен в дълбините на морето. Не, той е егоизмът на науката.

Мефисто – неговите жадни очи, захвърлени в морето, търсещите му ръце, спуснали се до най-отдалеченото кътче. А сега ще дойде неговият Джо, раздвоил се в смъртта, милият син, лежащ едновременно и под хълмчето в градината, и в тялото на гигантския калмар. „Великия калмар – а аз съм неговият баща. Странно! Все едно да видиш сина си ракета, автомобил, кораб, мълния.“

– Хенри, кафе!

Ето го, обгарящо и ароматно. Кафе! Приятният аромат на щастието, пропито от печална горчивина, аромат на цветя, пропит от тъгата на увяхващи листа.

– Идвам, Мефисто.

... Какви влажни пътечки, как ласкаво докосват листата моите бузи – прохладни и влажни са техните длани. Така докосват хладни ръце сплитачите се струи на дълбочините. Те спокойно лягат в покоя на пясъка на дъното, пясък мек, златист. А ето и стълбата, водеща надолу, и перилата, излишни за привикнал човек.

Свети луна и всичко се вижда. Мислил ли съм аз, че от Мефисто ще израсне чудовище? А мислил ли е Райт за бомбардировачите „Либърейтър“?

Кох – за бацилите в бомбите?

Бейкър за картеницата? Мислил ли е сър Ръдърфорд за водородната бомба?

... Водата е черна, тя се движи, отразявайки луната, и блести мазно. Колко тайни има в нея още. Не можеш да ги обхванеш.

И всичко е пропито от очакване и страх. Тръпки в ръцете, под сърцето. И всичко трепере наоколо. Прощавай, вкусно кафе на Хенри.

Прощавай, мое богатство и свобода голяма, подарена ми от него. Благодаря ти за нея, татко! Ти беше добър, добре ръководеше търговските работи.

– Мефисто, аз чака-а-а а-а-м!

Звукът се понесе, отрази се и потъна във водата. Тя млъчеше. Старецът се прегърби, вирайки се във водата. Започна да му се струва, че няма нищо и нищо няма да се случи. Той се прозина от напрежение и си помисли, че утрешният ден ще бъде топъл. За това и не забеляза веднага промяната, а като я видя, замря, притиснал ръка към гърдите си към сърцето.

Водата още млъчеше, но в нея, сред пълзящите лунни отблясъци, сред разтерзаната лунна плът ставаше нещо. Ето помръдна се. Лунните отблясъци се раздвижиха.

Отблясъците запълзяха по-бързо, като медни ивици изскочиха летящи риби, изчезна бялата запетайка на рибарската лодка.

И изведнъж морето закипя и се разпени. Мярнаха се бързо въртящи се кръгове и се понесоха към брега. Те се разгънаха и се изправиха като гора от ръце-пипала.

Пипалата паднаха върху боровете, впиха се в тях. Стволите трещяха и се чупеха, гърмяха и се свличаха камъни, реवेशе спускащият се поток вода. От чернотата изплува огромното тяло на каракен – огромно и черно, като потънал кораб. Дойде Мефисто.

Светнаха огромните като колела фосфоресциращи очи и Мефисто започна да се прибира във водата. Тялото изчезваше, но гневните очи още светеха. Пипалата, паднали на брега, запълзяха обратно.

Старецът стоеше, както преди, притиснал и двете ръце към гърдта си. В нея лежеше нещо остро. То пробождаше гърдите и не му даваше да диша. Той не можеше да се помръдне и не се помръдна дори тогава, когато, черно и дебело, по-дебело от бор, пропълзя покрай него пипалото на Мефисто. В слепия си път то ловеше със смукалата си камъни, дъски и лодки – всичко, което му попаднеше. И като малък камък, без и да забележи, то подхвана бащата. Отново блеснаха очите и по водата промина тръпка – Мефисто се прибираще в океана.

... На брега се мяркаха огньовете и дребните сенки на хората. И се носеха слабите им викове.

КРАЙ

© 1972 Асколд Якубовски
© 1979 Христо Боевски, превод от руски

Аскольд Якубовский
Мефисто, 1972

Сканиране: sig_Ivanhoe, 2008
Разпознаване и редакция: NomaD, 2008 г.
Редакция: Mandor, 2008 (#)

Издание:

Синият тайфун (сборник с разкази)
Книгоиздателство „Г. Бакалов“, Варна, 1979
Поредица „Галактика“ №1

Съветска, I издание
Съставител: Георги Крумов
Рецензент: Димитър Клисуров
Редактор: Милан Асадуров
Оформление: Богдан Маародинов и Жеко Алексиев
Илюстрация на корицата: Текла Алексиева
Художествен редактор: Иван Кенаров
Технически редактор: Пламен Антонов
Коректор: Жулиета Койчева

Дадена за печат на 28.II.1979. Подписана за печат на 7.V.1979. Излязла от печат на
30.VI.1979

Формат 32/70×100. Изд.№ 1253. Печ. коли 9. Изд. коли 5,83. Цена 1,00 лв.
Код 08 9536322231 5562-1-79
Държавна печатница: „Балкан“, София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9025>]